

انجمن علمی اقتصادشناسان ایران
(انجمن علمی و پژوهشی)

خبرنامه تخصصی انجمن علمی

اقتصاد شهری ایران

مرداد ۱۳۹۸

اصلاح نظام بانکی، کاهش نرخ دلار، رسیدگی به مشاغل و کسب و کارها از جمله مسائلی است دغدغه روزمره شهروندان محسوب می شود که در این نوشتار به بررسی آن پرداخته و پیرامون آن با کارشناسان به گفت و گو نشسته است.

کاهش دلار به تنهایی گرانی را کنترل نخواهد کرد

عضو هیات علمی دانشگاه علامه گفت: کاهش قیمت ها و کنترل تورم تنها با کاهش دلار میسر نمی شود و دولت باید با اصلاح نظام بانکی و یارانه و برچیدن زمینه های فساد مالی به کنترل بازار بپردازد.

با وجود آنکه تورم ۴۰ درصدی مورد تایید بانک مرکزی و واقعیت گرانی کالاها و خدمات بر هیچکس پوشیده نیست، بررسی ها نشان می دهد روند گرانی نسبت به تیرماه با سرعت کمتری همراه بوده و به نظر می رسد بازار به سمت ثبات نسبی در حرکت است.

صندوق بین المللی پول نیز در جدیدترین گزارشهای خود پیش بینی کرده است، نرخ رشد اقتصادی به جز در بخش اشتغال در سایر بخش ها رویکرد مثبت به خود بگیرد.

بر این اساس نرخ رشد اقتصاد ایران برای سال جاری میلادی منفی ۶ درصد پیش‌بینی شده است اما برای سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴، صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی کرده است رشد اقتصادی ایران به ترتیب معادل ۰.۱۹۴ درصد، ۰.۸۵۸ درصد، ۰.۹۶۷ درصد، ۰.۹۷۳ درصد و ۱.۰۸۳ درصد باشد.

بر همین اساس حجم تولید ناخالص داخلی ایران از ۴۸۴.۶۶۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ به ۴۹۵.۶۹۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ خواهد رسید و با تداوم روند صعودی، اقتصاد ایران از سال ۲۰۲۱ میلادی به اقتصادی نیم تریلیون دلاری تبدیل خواهد شد که حجم تولیدات ناخالص داخلی آن در سال ۲۰۲۴ به ۵۸۴.۰۰۷ میلیارد دلار خواهد رسید.

صندوق بین‌المللی پول همچنین پیش‌بینی کرده است ثبات قیمت‌ها به اقتصاد ایران بازگردد به گونه‌ای که نرخ تورم که امسال با رسیدن به حدود ۳۹ درصد، به یکی از بالاترین سطوح سال‌های اخیر خود رسیده است، از سال آینده با شیئی محسوس کاهش خواهد یافت و به ۳۱ درصد در سال ۲۰۲۰، ۲۹ درصد در سال ۲۰۲۱، ۲۷ درصد در سال ۲۰۲۲ و حدود ۲۵ درصد در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ کاهش خواهد یافت.

تنها شاخص کلان اقتصادی که نسبت به آینده آن هشدار داده شده نرخ بیکاری است. صندوق پیش‌بینی کرده است نرخ بیکاری از ۱۵.۴۰۳ درصد در سال ۲۰۱۹ به ۱۶.۱۴۷ درصد در سال ۲۰۲۰ و ۱۷.۰۲۳ درصد در سال ۲۰۲۱ برسد و این نرخ تا سال ۲۰۲۴ صعودی باشد تا به محدوده ۱۹.۳۸۸ درصد در سال ۲۰۲۴ برسد.

اما نسبت کسری حساب جاری به حجم تولیدات ناخالص داخلی نیز کاهشی خواهد بود. هر چند که این نسبت تا سال ۲۰۲۲ به منفی ۰.۸ درصد نیز خواهد رسید اما پس از آن کاهشی شده و به منفی ۰.۵۹۹ درصد تا پایان سال ۲۰۲۴ خواهد رسید.

لطف علی بخشی، عضو هیات علمی دانشگاه با اشاره به روند گرانی می گوید: طی ماههای اخیر با وجود آنکه شاهد کاهش قیمت دلار بودیم اما قیمت سایر کالاها به تبع آن کاهش پیدا نکرد و چسبندگی قیمت ها به عنوان یک معضل اقتصاد ایران دوباره رخ داد.

این کارشناس اقتصادی معتقد است: کاهش قیمت ارز هرچند اثر خود را به سرعت بر بازار های مالی مثل طلا و مسکن به جا گذاشت اما سایر کالاها و خدمات هنوز چندان بر مدار ارزانی قرار نگرفته اند که بجز پدیده چسبندگی قیمت ها باید تحریم و دشواری تامین مواد اولیه را هم به آن افزود.

بخش خاطر نشان می کند : باید کنترل تورم نمی توان تنها به کاهش قیمت دلار دل بست ، بلکه دولت باید ابتکار عمل را به دست گرفته و با اصلاح نظام یارانه ای و همچنین اصلاح نظام بانکی و هدایت منابع مالی به مشاغل مولد و جلوگیری از فساد اقتصادی بازار را مدیریت کند.

وی خاطر نشان می کند: گم شدن یک میلیارد یورو در یک وزارتخانه دلیلی به جز گستردگی فساد اقتصادی و کم توجهی دولت ندارد و برای کنترل ابعاد تورم باید زمینه های فساد دولتی برچیده شود.

هدفمندی استارتا پها در گرو رگولاتورهای شهرداری

رئیس کنترل و نظارت هوشمند شهرداری تهران گفت: ضرورت وجود یک رگولاتور برای استارتا پها کاملا محسوس است چرا که رانندگان برای استخدام در این استارتا پها از ۳ فیلتر این رگولاتورها عبور می کنند. سالهاست حمل و نقل عمومی دغدغه مدیران و شهروندان است و برای کاهش آلودگی و ترافیک هر ساله طرحها و ایده های نویی در این راستا ارائه می شود و از آنجایی که شهروندان همیشه به دنبال کوتاهترین و ساده ترین راه رسیدن به مقصد هستند همیشه از وسایلی که در دسترس تر باشد استفاده می کنند از این رو استارتا پها دست به کار شده و طرحی نو در انداختند تا هم به داد آلودگی هوا و هم کاهش ترافیک برسند و

تاکسی های اینترنتی متولد شد. دو سه سالی است که این سامانه فعالیت خود را آغاز کرده و مسافری زیادی مشتری و جذب این استارتاپها شده اند.

مهندس امیر علیپور رئیس کنترل و نظارت هوشمند شهرداری تهران، پیرامون اینکه آیا تاکسی های اینترنتی و استارتاپ ها نیازمند نظارت شهرداری ها هستند یا خیر اظهار داشت: قطعاً نظر شهرداری تهران مثبت است، شاید در گام اول از منظر شهری صحبت کند و به سراغ قوانین برود اما اتفاقی که افتاده، اتفاقی کاملاً مشخص است و قانون طبق ماده ۲۱ و ۲۲ مصوب هیات وزیران، حمل و نقل درون شهری را به شهرداریها سپرده و در ادامه این مطلب نظارت بر خودروهایی که زیر ۱۵ نفر را جابجا می کنند از طریق شهرداری به سازمان های تاکسیرانی محول شده است.

علیپور در ادامه اظهار داشت: اینکه قانون این تکلیف را بر عده شهرداری ها گذاشته نکته اول است ولی فضای مدیریت شهری است، که این فضا را حادثر می کند همینطور اگر به مساله توجه شود با وجود تاکسی هایی که در سطح شهر تهران هستند بسیاری از خودروهای شخصی هم در حال مسافر کشی هستند. این بدین معناست که شاید خودروهای حمل و نقل عمومی کامل و یا جامع نبوده که بخشی از سرویس دهی حمل و نقل عمومی بر دوش خودروهای شخصی افتاده است.

رئیس کنترل و نظارت هوشمند تاکسیرانی شهرداری تهران تصریح کرد: نکته ای که بسیار مهم به نظر می رسد این است که این سیستم هوشمند رگولاتوری می خواهد یا خیر در پاسخ باید گفت که بله می خواهد، چرا که اگر این رگولاتور نباشد با پدیده ای که روز به روز هم در حال رشد است مواجه خواهیم بود و آن هم بحث ماشین خوابی است که در حال حاضر در تهران به شدت رو به افزایش است.

علیپور افزود: رواج پدیده ماشین خوابی دلیلی جز بیکاری جوانانی که از شهرستانها برای کار به تهران مراجعه می کنند ندارد چرا که آنها در ابتدا درگیر موضوع پلاک خودروهایشان هستند که از شهرستان صادر شده و در تهران مجوز فعالیت ندارند بنابراین اولین ایده ای که به ذهنشان می رسد اجاره پلاک تهران و یا خرید خودروی اشتراکی به صورت که ۳ نفر این خودرو را خریداری و مشترکا با این وسیله اقدام به مسافر کشی در تهران می کنند و با تعویض شیفت به استراحت پرداخته و آخر شب نیز باز همان خودرو جای خواب آنهاست.

وی با تاکید بر اینکه سازمان تاکسیرانی شهرداری تهران در سالهای گذشته اقدام به نوسازی ناوگان تاکسیرانی خود کرده و هر ۶ ماه یکبار تاکسیران ملزم به گرفتن معاینه فنی برتر است، اظهار داشت: رنج عمر تاکسی ها توسط سازمان به زیر ۵ سال رسیده بود و با ورود اضافه شدن تاکسی های اینترنتی به تبع میزان آلاینده‌گی و مشکلات و ترافیک و از این دست اتفاقات به شدت در این مدل افزایش یافته و به شهر تهران تحمیل شده است و دوباره می توان دید که سن ناوگانی که هم اکنون در حال جابجایی مسافر است چیزی قریب به ۱۵ سال است.

رئیس کنترل و نظارت هوشمند شهرداری تهران با اشاره به اینکه عمر مفید تاکسی ها 10 سال است در صورتی که در تاکسی های اینترنتی چنین قانونی وجود ندارد، تصریح کرد: غالب این خودروها که پراید هم هستند قطعا رگولاتوری می خواهند که بر روی آنها نظارت داشته باشد و با این نظارت به راحتی می توانند در این حوزه فعالیت داشته باشند، ولیکن با شرایط و قوانین شهر همخوان باشند چرا قطعا باید تابع ۳ قانون در مدیریت شهری باشند و آن قوانین شامل سن خودروهاست که زیر ۱۰ سال باشد ۲ معاینه فنی داشته باشند و ۳ رانندگانی که استخدام می شوند از فیلترهای مورد نیاز عبور کرده باشند.

وی با اشاره به اینکه البته به غیر از خودروهایی که جذب این سرویس ها می شوند نوع جذب رانندگان این استارتاپ ها نیز خود معضلی است، اذعان داشت: نکته قابل تامل از ۳ سال اخیر تا کنون این است که بیش از ۹۰ درصد رانندگان این استارتاپها بومی بوده اند اما هم اکنون در برخی محله ها به راحتی می توان دید که رانندگان از شهرستانهای مختلف آمده و محله را غرق کرده اند و در ساعتهایی شروع به کار می کنند و در واقع مدل کار را بسته اند و همه هم شهرستانی هستند.

علیپور با اشاره به اینکه البته همه شهرستانی ها عزیزند چرا که به دلیل بیکاری و مشقت در پیدا کردن شغل به این کار مشغول شده اند، تاکید کرد: اما مساله ای که مورد توجه است این است که مسافر حق انتخاب راننده را ندارد و در این سامانه نوع جذب رانندگان به گونه ای است که به محض ثبت نام آنان می توانند اولین مسافر خود را جابجا کنند.

وی در ادامه با اشاره به اینکه سازمان تاکسیرانی در بحث سوء پیشینه و حتی استشهاد محلی برای جذب رانندگان بسیار جدی عمل می کند، افزود: نوع جذب این رانندگان به صورتی است که تا دریافت سوپیشینه یک تایم دو هفته ای برای رانندگان وجود دارد و در این دو هفته آنها می توانند کار خود را آغاز و اقدام به مسافر گیری نمایند اما اینکه در این دو هفته چه اتفاقی رخ خواهد داد این استارتاپ ها تضمینی برای آن ندارند. رئیس کنترل و نظارت هوشمند شهرداری تهران یاد آور شد: ایجاد یک رگولاتور برای این استارتاپ ها نوع جذب رانندگان را در یک فیلتر قرار داده و امنیت مسافر را تضمین می کند .

مجلس اصلاح نظام بانکی را با طرح جامع بانکداری اسلامی کلید زد

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با اشاره به لایحه بانکداری اسلامی گفت: لایحه بانکداری اسلامی تا پایان هفته نهایی شده و برای ارائه در صحن آماده خواهد شد.

حسینی شاهرودی اظهار داشت: بر اساس این لایحه اختیارات بانک مرکزی افزایش یافته و با استقلال بیشتری درباره این نظارت بر بانکها تصمیم خواهد گرفت.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با اشاره به طرح جامع بانکداری اسلامی گفت این طرح نهایی شده و تا پایان هفته برای ارائه در صحن علنی مجلس آماده خواهد شد .

حسینی شاهرودی خاطرنشان کرد: بر اساس این طرح اختیارات بانک مرکزی افزایش یافته و این بانک با استقلال بیشتری می تواند بر زیرمجموعه خود نظارت کند.

وی همچنین یادآور شد: در طرح جامع بانکداری اسلامی تلاش می شود تا قراردادها و عقود بانکی بر اساس نظر شورای فقهی تعیین شود و نظارت بیشتری بر پرداخت تسهیلات بانکی صورت گیرد .

نماینده شاهرود در مجلس شورای اسلامی خاطرنشان کرد: اعضا کمیسیون اقتصادی مجلس تلاش کردند تا پیرامون تصویب این طرح زمینه ای فراهم کنند که تسهیلات بانکی به سمت مشاغل مولد اقتصادی جهت گیری پیدا کند و سرمایه گذاری بانک ها در بخش های دلالی کاهش پیدا کند.

وی ادامه داد: با تصویب طرح جامع بانکداری اسلامی تمامی شیوه ها، عقود و قراردادهایی که در بانک منعقد می شود باید با نظر شورای فقهی تدوین و تنظیم شود حتی رویه های بانکی و هر نوع آیین نامه، بخشنامه و مقررات زیر نظر شورای فقهی انجام می شود.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس همچنین گفت: سازمانی نظارتی براساس طرح جامع بانکداری اسلامی ایجاد می شود که به نوعی ذیل شورای عالی بانک مرکزی است، اما مستقل بوده و با استقلال خود جایگاه رفیعی در حوزه نظارت بر بانک ها که ضعف بزرگ و عمده کشور بوده ایجاد می کند.